

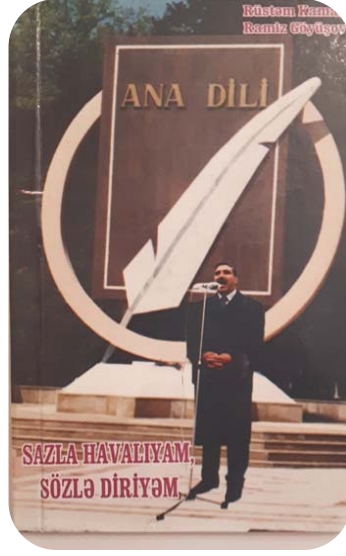
"Sazla havaliyam, sözlə diriyəm"

Təkəcə ədəbiyyat adamları deyil, bütün Azərbaycan, eləcə də türk dünyası onu tanıyıb, tanıyır, sevib və sevir. Çünki o, od-alov idi. Sazı sinəsinə sıxanda mikrafonu əlinə götürəndə söhbətə başlayanda ...bir anın içərisində hamının diqqətini özünə yönəldirdi... Onda elə bir ilahi vergi var idi ki, adamı sorğusuz- sualsız, izinsiz- filansız öz aurasına çəkə bilirdi öz dinləyicisinə, tamaşaçısına çevirə bilirdi. Səsi o qədər yatımlı idi ki, radio dalğasında yayılan kimi dərhal diqqətini toplayırdın və bilirdin ki, bu səsin sahibi sevdiiyin Zəlimxan Yaqubdur!

Həyatda ustadımın çox görüşlərim olub, evində , yaradıcılıq otağında , ziyafətlər də, tədbirlər də. Ən çox da çalışdığım "Ədələt" qəzetindəki iş otağında. Hər gəlişində özü ilə bir özəl dünya gətirirdi mənə. Məsələləri ilə, söhbətləri ilə. Hətta bəzən səmimi danlaqları ilə də, iradları ilə də məni yaxşıca tənbeş edirdi. Bu, onun içdən gələn və təmənna ummayan böyük İNSANLIĞI idi, QARDAŞLIĞI idi. Nədənə, hansısa məqam-dansa incikliyimi, küsməyimi duyan kimi özünəməxsus bir şəkildə deyirdi:

- Əbülfət, bunlar nədir ki. Mənim gördüklərimin, yaşadıklarımın yanında axı sən mənim həyatıma bələdsən. Ona görə boş ver. Çalış bildiyini, ürəyini istəyəni bacardığın kimi ifadə elə. Və bir də, sən yaxşılığından qalma. Qoy namərd öz namərduyğunu etsin. Gec-tez düz əyrini kəsir!..

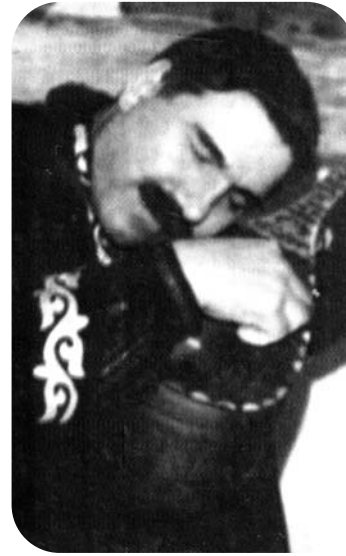
Bəli, belə deyirdi Zəlimxan Yaqub mənə. Və kitablarıma, şeirlərimə münasibət bildirirdi. Özü də yazılı şəkildə. Günümüdən, güzəranımdan xəbərdar olduğundan hətta maddi dəstək də verirdi mənə. Qaçqınlığın

problemlərini yaxşı bildiyindən "İnşallah çıxacağıın bu dərldərdən" - deyirdi," Bir az da dözmək lazımdı " - söyləyirdi. ...

Masamın üstündə bir kitab var. Bu kitabın nəşr tarixi 2003-cü ilə aiddi. Bilmirəm, necə olubsa, bugünə qədər bu kitab diqqətimdən kənarında qalıb və iki gün öncə metronun "20 Yanvar" stansiyasında Elnur Aslanbəyli ilə rastlaşdım. Ötən günlərdən söhbət etdik Söz-sözü çəkdi və ustadı da xatırladıq. Görünür, xatirələrin baş qaldırması öz təsirini göstərdi və mən də ustadın işiq üzü görə bütən kitablarını yerləşdirdiyim rəfdə təsadüfdən bu kitabla qarşılaşdım. Öncədən deyim ki, kitabın müəllifləri də könül dostlarım olduğundan elə onlar da mənim əlimdən tutdular. Bir neçə saat ərzində bu kitabı təkrar-təkrar vərəqlədim, oxuduğum fikirlərin işiqında getdim ustadın ziyarətinə

Kitabın müəllifləri Azərbaycandan çox böyük ədəbiyyat adamı, professor Rüstəm Kamal və sözü söz adamlarının çoxundan üstün bir səviyyədə duyan, incələyən, ona nəfəs, qan verən, cana gətirən Ramiz Göyüşdü.

Kitabın Ön sözünün müəllifi də Azərbaycanın dəyərlı alımı akademik, professor Nizami Cəfərovdur. Nizami müəllim Ön sözündə vurğulayır ki, "hər iki müəllif Zəlimxan Yaqubu araşdırmaqla aid olduqları xalqı öyrənirlər". ...

Məncə bu bir cümlə həm müəlliflərin, həm araşdırıcıları böyük şairin, həm də bütövlükdə kitabın canlı və birbaşa tədimatıdır. Bu o deməkdir ki, oxucunun əlindəki kitab Azərbaycan xalqının folklorunu, iç dünyasını incələyir, göstərir, tanıdır, öyrədir.

Bu kitaba öz duyğularını hopduran, öz xeyir-duasını bəyan edən, unudulmaz və çox dəyərlı yazarımız Arif Əmrahoğlu da vurğulayıb ki, "qan yaddaşında irili-xırdalı hər bir itki özümüzü özümüze qaytaran yolu daha da uzatmaqda tədricən varılmazlaşdırır.

Zəlimxan Yaqub dilində kişisözü ilə, əlindəki sazı ilə özümü, özümüz olaraq qalmaqda varılmaz sabahların naməlumluqlarına aparacaq qan yaddaşımızın bir parçasıdır".

Zənimcə bu, mübaliğəsiz və mübahisəsiz reallıqdır. Bu-

nunla həmin reallığın altından imza atan Arif Əmrahoğlu bizə bir daha Zəlimxan Yaqub kimliyini göstərib, tanıdıb.

Mən kitabda bir məqamın da şahidi oldum. O da Ramiz Göyüşün Zəlimxan Yaquba olan özəl münasibətinin ifadəsidir. Yəni Ramiz Göyüş dövlət qulluğunda, yəni məmur olduğu halda belə , bir vətəndaş kimi Zəlimxan Yaqub sözünün, sazının dəyərini, mahiyyətini və layiq olduğu yeri böyük ürəklə görüb və dilə gətirməkdən də çəkinməyibdi. Ona görə də kitabda yer alan söyləmələrin hər biri mənə görə Dədə Qorqud boyları kimidir. Dastanlarımızın bir qoludu, saz və söz sənətimizin bir fəslidi. Əgər belə demək mümkünürsə, bu söyləmələr xalq şairinin oxucu tərəfindən, araşdırmaçı tərəfindən sapa düzülən mərhələləri, məqamları, anlarıdır.

Oxuduqca özündən asılı olmadan həm poeziyanın və sazın ilahi gücünə baş əyirsən, həm də ustadın gerçək həyatda çevrəsində olan, eləcə də özünün çevrəsində olduğu böyük və unudulmaz saz, söz adamların - aşığı, şairləri yenidən kəşf edirsən, yenidən tanıyırsan.

Bəli, kitabdakı şəkillərin, fotoların özləri də danışır oxucu ilə. Onlar da , mənə görə, sözlü şəkillərdir. Və mən bunu dilə gətirməklə demək istəyirəm ki, dostlarım Rüstəm Kamal və Ramiz Göyüşün çox maraqlı üz qabığı rəsmi ilə bizlərə təqdim etdiyi bu kitab həm də Zəlimxan Yaqub yaradıcılığına bir fikir abidəsidir, bir xatirə çələngidir. Ona görə də, şəxsən məni bu xatirələr ustadın ruhu qarşısında susub, onun ruhunu dinləməyə köklədi. Həmişə bizimlə olan ruhuna, salam olsun, Ustad!